

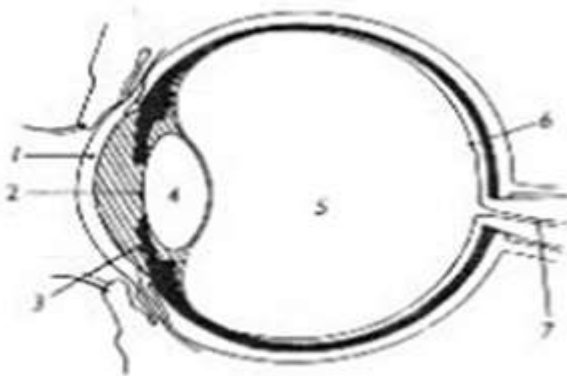
Vlekken en flitsen / Defect in het netvlies en netvliesloslating

Informatiefolder

In deze folder informeren wij u over vlekken en flitsen en een defect in het netvlies en netvliesloslating. U leest wat het is, wat het veroorzaakt, wat de verschijnselen zijn en wat er aan gedaan kan worden.

Hoe werkt het oog?

Licht komt door het hoornvlies, de lens en het glasvocht op het netvlies terecht. Het netvlies is een lichtgevoelige laag aan de achterzijde van het oog. Het netvlies zet licht om in signalen die naar de hersenen worden gestuurd. De hersenen maken hier een beeld van. Het midden van het netvlies wordt de macula (gele vlek) genoemd. Met dit deel van het netvlies kunnen we het scherpst zien.

1. Hoornvlies (cornea)
2. Pupillopening
3. Regenboogvlies (iris)
4. Lens
5. Glasvocht
6. Netvlies (retina)
7. Oogzenuw (nervus opticus)

Vlekjes

Heel vaak zijn vlekjes die mensen in of voor hun oog of ogen zien bewegen het gevolg van troebelingen in het glasvocht. Het glasvocht (of glasachtig lichaam) is een gelei die het achterste gedeelte van het oog, de ruimte tussen ooglenzen en netvlies, opvult. Normaal glasvocht laat lichtstralen ongehinderd door. Als zich echter verdichtingen of troebelingen in het glasvocht gaan voordoen kunnen ze een schaduw op het netvlies geven. Dit kan zich voordoen als vlekjes in allerlei vormen: puntjes, cirkels, draden, slierten, spinnenwebben. Tegen een lichte achtergrond zijn de vlekjes vaak duidelijker. Niet iedereen met glasvochtstroebelingen heeft last van het zien van vlekjes.

De meest voorkomende oorzaak van glasvocht-troebelingen is veroudering. Er ontstaan verdichtingen of klonteringen in het glasvocht. Bijziende mensen hebben hiervoor meer aanleg. Hoewel deze glasvochtstroebelingen dus wel hinderlijk kunnen zijn als ze klachten van vlekjes veroorzaken, is dit meestal een onschuldige situatie. Het zien van één of meerdere (zwevende) vlekjes ten gevolge van glasvochtstroebelingen wordt ook wel met de Franse term "mouches volantes" aangeduid.

Een plotseling ontstaan van vlekjes kan gepaard gaan met het optreden van lichtflitsen. Deze flitsen worden vaak omschreven als "net of een TL-lamp aan- en uitgaat", of als "bliksemen".

De combinatie van vlekjes en lichtflitsen wijst meestal op een vrij plotseling krimpen van het glasvocht. Dit wordt ook wel glasvochtloslating genoemd, omdat de krimpende glasvochtgelei zichzelf hierbij lostrekt van het netvlies waar het daarvoor nog tegenaan lag. Ook glasvochtloslating is een proces

dat bij het normale ouder worden hoort. Meestal is dit onschuldig, maar soms kan dit het begin van een netvliesprobleem zijn. Zie verder bij "Risico's van glasvochtloslating".

Andere oorzaken van flitsen en vlekjes

Soms zien mensen lichtverschijnselen die zich als sterren of gekartelde lijnen voordoen en langzaam uitbreiden, soms (wisselend) gekleurd zijn, eigenlijk bijna altijd in beide ogen tegelijk optreden. Dit kan gepaard gaan met een (gedeeltelijk) veranderd of vervormd beeld, in beide ogen en 10 tot 30 minuten aanhouden.

Deze combinatie van verschijnselen heeft meestal een andere oorzaak dan echte lichtflitsen, het gaat hier vaak om een vorm van migraine. Soms voelen mensen zich tijdens of na deze lichtverschijnselen akelig. In een aantal gevallen, maar niet altijd, treedt na de lichtverschijnselen hoofdpijn op. Soms zijn de verschijnselen een voorbode ("aura") van een migraineaanval met heftige hoofdpijn, misselijkheid en braken. Voor oorzaken en behandeling van migraine wendt u zich het beste tot uw huisarts.

Bewegende vlekjes kunnen ook bij een ontsteking binnen in het oog (regenboogvliesontsteking, iridocyclitis of uveïtis) worden gezien. Vaak treden bij deze aandoening ook andere oogproblemen op zoals roodheid, toegenomen gevoeligheid voor licht, slechter zicht en pijn.

Plotseling opkomende en toenemende puntvormige vlekjes en/of slierten en waziger wordend zicht kunnen een uiting zijn van bloed in het glasvocht.

Zo'n glasvochtbloeding kan soms optreden bij ernstigere aantasting van het netvlies door suikerziekte (diabetes mellitus), of bij een netvliesscheur.

Risico's van glasvochtloslating

Wanneer het glasvocht krimpt en zich lostrekt van het netvlies kan er soms een scheurtje in het netvlies getrokken worden. Zo'n scheurtje in het netvlies kan in een klein deel van de gevallen het begin zijn van een netvliesloslating, een ernstige aandoening van het oog die het zicht bedreigt. Bij het ontstaan van een scheurtje in het netvlies kan soms ook een bloeding in het glasvocht ontstaan, die klachten kan geven zoals hiervoor beschreven. Hoewel de kans op netvliesproblemen in het algemeen niet heel groot is bij een glasvochtloslating, is het advies dat mensen met plotseling ontstane (of verergerende) klachten van vlekjes en flitsen zich binnen 24 uur oogheelkundig laten onderzoeken. Neem hiervoor contact op met uw huisarts.

Onderzoek

Door oogheelkundig onderzoek kan er onderscheid gemaakt worden of het bij vlekken en flitsen gaat om onschuldige klachten of niet. De oogarts zal het hele oog onderzoeken. Hierbij hoort een onderzoek van het netvlies nadat de pupil met oogdruppels wijd gemaakt is. Deze druppels kunnen, gedurende enkele uren, een verminderd zicht veroorzaken.

Behandeling

Bij klachten van vlekjes en/of flitsen is het dus allereerst belangrijk vast te stellen wat de oorzaak is.

- Bij een oogontsteking (uveïtis) is meestal behandeling met medicijnen (oogdruppels) noodzakelijk.
- Bij een glasvochtbloeding door suikerziekte wordt na aanvullend onderzoek bepaald welke behandeling van toepassing is.

- Bij een glasvochtloslating zonder afwijkingen in het netvlies is er géén behandeling nodig. De ruimte tussen het gekrompen glasvocht en het netvlies wordt van zelf opgevuld door ander vocht.
- Wanneer er echter een scheurtje in het netvlies is ontstaan is meestal een laserbehandeling nodig, waarmee rondom het scheurtje “puntlasjes” gemaakt worden. Hiermee wordt het netvlies aan de onderlaag vastgezet, om zo het risico op een netvliesloslating te verkleinen.

Verloop van de klachten van vlekken en flitsen

Glasvochtstroebelingen worden op den duur vaak wat kleiner. Sommige troebelingen kunnen van plaats veranderen of zelfs verdwijnen.

Uiteindelijk raakt men min of meer gewend aan de vlekjes, waardoor ze als minder storend worden ervaren. Hier kan soms wel lange tijd (maanden) over heen gaan. Lichtflitsen verdwijnen meestal weer vanzelf, hoewel ze soms bij snelle oogbewegingen of in het donker nog wel enige tijd gezien kunnen worden. Echter, bij plotselinge duidelijke verergering van de vlekjes en/of flitsen kunt u het beste weer binnen 24 uur contact opnemen met de huisarts.

Defect in het netvlies en netvliesloslating

Hoe ontstaat een netvliesloslating?

De meeste netvliesloslatingen worden veroorzaakt door een of meer scheurtjes of gaatjes in het netvlies (netvliesdefect). Deze scheurtjes of gaatjes worden veroorzaakt door veranderingen in het glasvocht. Wanneer in de loop van het leven het glasvocht krimpt dan kunnen op de plekken van de aanhechting met het netvlies gaatjes ontstaan. Wanneer er eenmaal een gaatje ontstaan is, kan er vloeistof tussen het netvlies en de diepere lagen van het oog komen. Dit noemen we netvliesloslating.

Wat zijn de verschijnselen?

- Mensen van middelbare leeftijd en ouderen nemen soms plotseling donkere zwevende deeltjes waar (mouches volantes) en lichtflitsen. Deze verschijnselen kunnen duiden op verandering van het glasvocht.
- Soms begint een netvliesloslating met uitval van het gezichtsveld. Zolang het centrale deel van het netvlies niet heeft losgelaten, is de gezichtsscherpte in het algemeen nog goed.
- Een netvliesloslating begint soms ook met een plotseling verlies van het gezichtsvermogen door een bloeding in het glasvocht.

Bij wie komt een netvliesloslating voor?

- Netvliesloslating kan op elke leeftijd voorkomen.
- Het risico is groter vanaf de leeftijd van 45 jaar.
- Bijzienden of mensen met netvliesloslating in de familie lopen meer risico.
- Na een staaroperatie neemt het risico toe.
- Een oog wat een ongeluk of klap gehad heeft.

Wanneer een netvliesloslating niet wordt behandeld kan het leiden tot slecht zien of blindheid.

Hoe vaak komt netvliesloslating voor?

Een netvliesloslating komt jaarlijks ongeveer bij 1 op de 10.000 mensen voor.

Onderzoek

Aan de buitenkant van het oog is niet te zien of er sprake is van een netvliesloslating. Heeft u de hierboven genoemde verschijnselen raadpleeg dan uw huisarts. Deze verwijst u dan door naar de oogarts. De oogarts verwijdt met druppels de pupil om het netvlies goed te kunnen bekijken. Is er sprake van een glasvochtbloeding dan kan met echoapparatuur worden vastgesteld of het netvlies van zijn plaats is of niet. Deze onderzoeken zijn pijnloos en ongevaarlijk.

Behandelingsmethoden

Zit er een gaatje in het netvlies zonder verdere netvliesloslating dan kan de kans op uitbreiding worden verkleind door behandeling met een Argonlaser. Het doel is te voorkomen dat het netvlies van de onderliggende lagen wordt losgetrokken. Wanneer het netvlies wel heeft losgelaten, dan is een operatie nodig in het UMCG.

Resultaat

In 95 procent van de gevallen lukt het om het netvlies na één of meer operaties weer aanliggend te krijgen. In hoeverre het gezichtsvermogen zich herstelt, is moeilijk te voorspellen. Het herstel kan zeker drie tot zes maanden duren. Als het centrum van het netvlies heeft losgelegen is de kans op volledig herstel klein. Zeker is dat het gezichtsveld terugkomt (het gordijn trekt weg). Wanneer het niet lukt het netvlies op zijn plaats te krijgen, wordt het oog geleidelijk aan blind. Na de operatie zal men enige tijd oogdruppels moeten gebruiken. Soms moet de sterkte van de bril of contactlens worden veranderd. Vaak neemt de vertroebeling van de lens (staar) na een operatie aan het netvlies sneller toe. Als het netvlies goed aangehecht is en het oog rustig blijft, kan ongeveer vier tot zes maanden na een netvliesoperatie een staaroperatie worden verricht.

Vragen/contact?

Heeft u nog vragen dan kunt u contact opnemen met de polikliniek Oogheelkunde van de locatie waar u onder behandeling bent.

Telefoonnummers

Polikliniek Oogheelkunde

Ziekenhuislocatie Refaja	0599 65 44 44	bereikbaar van 8.30 tot 17.00 uur
Ziekenhuislocatie Scheper	0591 69 14 45	bereikbaar van 8.30 tot 17.00 uur

Algemeen nummer

Ziekenhuislocatie Scheper	0591 69 19 11
Ziekenhuislocatie Refaja	0599 65 46 54

Informatie

Meer informatie vindt u op:

www.treant.nl

Deze folder is tot stand gekomen onder redactie van de Commissie Patiëntenvoorlichting van het Nederlands Oogheelkundig Gezelschap (NOG) 2012 (www.oogheekunde.org)

mijnTreant, het online patiëntenportaal van Treant

Wij vinden het heel belangrijk dat onze patiënten online toegang hebben tot hun medisch dossier. Daarom hebben we mijnTreant: in dit portaal tonen we persoonlijke gegevens, correspondentie/brieven (zoals specialisten- en ontslagbrieven) en (lab)uitslagen. Daarnaast biedt mijnTreant online inzage in afspraken, inclusief aanvullende informatie die voor de voorbereiding van de afspraak relevant/belangrijk is (denk aan informatiefolders, een instructiefilmpje of een link naar een externe website van een branchevereniging). Kijk voor meer informatie op www.treant.nl/mijnTreant of log in via www.mijnTreant.nl.

TRIP164 280519